

RAPORT DE EXPERTIZĂ
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(consolidarea mecanismului de evaluare a performanțelor judecătorilor)

I. EVALUAREA GENERALĂ

1. Autor al actului normativ este Ministerul Justiției
2. Categoria actului normativ propus este lege organică

II. FUNDAMENTAREA PROIECTULUI

3. Temeinicia proiectului

Proiectul este promovat de Ministerul Justiției și are ca obiect modificarea Legii nr. 147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor și a Legii nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative.

În principiu, autorul proiectului acționează în limitele competenței sale instituționale, reforma sistemului justiției și de drept ținând de domeniul de activitate al Ministerului Justiției. De asemenea, categoria actului – lege organică – este adecvată domeniului de reglementare, întrucât proiectul vizează statutul judecătorilor, organizarea mecanismelor de evaluare și funcționarea unor instituții implicate în evaluarea performanțelor judecătorilor.

Prin urmare, sub aspectul temeiniciei în sens strict – autor, categorie a actului, domeniu de reglementare, limite generale de competență și ierarhie a actelor normative – nu se constată că proiectul ar fi promovat de un autor necompetent sau într-o categorie juridică necorespunzătoare.

Totuși, se reține că proiectul ridică probleme conceptuale și de substanță care urmează a fi analizate la compartimentele privind oportunitatea, fundamentarea, compatibilitatea, coruptibilitatea și vulnerabilitatea proiectului. În special, deși proiectul este prezentat ca o intervenție de consolidare a mecanismului ordinar de evaluare a performanțelor judecătorilor, acesta integrează funcțional o componentă a evaluării externe extraordinare în procedura ordinară de evaluare, prin atribuirea competenței de evaluare a integrității financiare Comisiei de evaluare a judecătorilor. Această soluție nu afectează, în sine, temeinicia formală a proiectului, dar impune o analiză distinctă privind oportunitatea, proporționalitatea, fundamentarea și compatibilitatea soluției propuse cu rolul constituțional și legal al CSM și al organelor sale specializate.

4. Fundamentarea proiectului

Proiectul este însoțit de notă de fundamentare. În cazul proiectului analizat, nota de fundamentare conține compartimentele de bază și indică faptul că proiectul a fost elaborat

de Ministerul Justiției. Autorul justifică intervenția prin necesitatea consolidării încrederii în sistemul judiciar, importanța instanțelor de fond pentru justițiabili și necesitatea aplicării standardelor de integritate financiară la toate nivelurile sistemului judecătoresc.

Cu toate acestea, argumentarea este insuficientă în raport cu amploarea și efectele reale ale soluției propuse. Proiectul nu se limitează la o simplă măsură tehnică de sprijinire a Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor, ci introduce implicarea Comisiei de evaluare a judecătorilor (numită de autor "CE nr. 2") în evaluarea criteriului integrității financiare pentru o categorie largă de judecători care nu sunt subiecți ai evaluării externe potrivit Legii nr. 252/2023.

Nota de fundamentare indică faptul că secretariatul CSM nu are analiști financiari, că CSEJ nu dispune de capacitatea necesară pentru evaluarea integrității financiare și că una dintre opțiunile discutate a fost partajarea competențelor între CSEJ și CE nr. 2. Totodată, se arată că sistemul judecătoresc are 528 de posturi de judecător, dintre care 349 sunt ocupate, iar 264 de judecători nu fac obiectul evaluării externe. Aceste date justifică existența unei probleme administrative și instituționale, dar nu demonstrează suficient necesitatea transferării unei componente esențiale a evaluării către o comisie extraordinară.

În special, nota de fundamentare nu demonstrează că mecanismele ordinare nu pot fi consolidate. Autorul menționează dificultăți privind identificarea experților financiari, remunerarea redusă, insuficiența resurselor bugetare și imposibilitatea detașării unor angajați din cadrul CNA, ANI sau Serviciului Fiscal de Stat. Totuși, aceste argumente nu sunt însoțite de o analiză comparativă suficientă a alternativelor: angajarea unor experți în cadrul CSM/CSEJ, contractarea de expertiză tehnică punctuală, instituirea unei unități analitice permanente, cooperarea interinstituțională formalizată sau sprijinul partenerilor de dezvoltare sub controlul CSEJ.

Nota de fundamentare nu conține nici o evaluare publică și suficient de detaliată a experiențelor anterioare de pre-vetting și vetting înainte de extinderea funcțională a mecanismului asupra judecătorilor instanțelor de fond. O asemenea evaluare trebuia să includă, cel puțin, durata procedurilor, costurile reale, numărul contestațiilor, soluțiile instanțelor, dificultățile de aplicare, riscurile de practică neuniformă, impactul asupra sistemului judiciar și măsurile de remediere adoptate. Această omisiune este importantă, deoarece extinderea unui mecanism extraordinar nu poate fi fundamentată doar prin invocarea capacității tehnice existente a CE nr. 2 și a Secretariatului acesteia.

De asemenea, compartimentul privind analiza impactului de reglementare este tratat formal. Nota indică „Nu este aplicabil” la impactul asupra sectorului public, impactul asupra sectorului privat, impactul social, impactul asupra datelor cu caracter personal și alte impacturi relevante. Această abordare este discutabilă, deoarece proiectul afectează direct CSM, CSEJ, CE nr. 2, Secretariatul Comisiei, instanțele judecătorești, judecătorii evaluați, bugetul public, gestionarea resurselor umane în instanțe și, indirect, justițiabilii ale căror cauze depind de funcționarea stabilă a instanțelor.

Fundamentarea financiară este, la fel, incompletă. Nota indică remunerarea membrilor naționali ai CE nr. 2, în cuantum de 5.309.280 lei/an, sumă planificată în CBTM pentru anul 2027. Totuși, nu sunt evaluate costurile conexe ale implementării: activitatea Secretariatului, analiza financiară, suportul administrativ și tehnic, traducerile, eventualele contestații, litigiile, costurile de arhivare și protecție a datelor, precum și impactul eventualelor demisii sau suspendări asupra funcționării instanțelor.

Nota de fundamentare anticipează o posibilă rată a demisiilor de aproximativ 10% și estimează că numărul judecătorilor instanțelor de fond care urmează a fi evaluați ar putea rămâne sub pragul de 200. Totuși, aceste estimări nu sunt însoțite de o analiză suficientă privind efectele asupra activității instanțelor, deficitului de judecători, redistribuirii dosarelor, termenului rezonabil de examinare a cauzelor și accesului efectiv la justiție.

În consecință, deși proiectul este însoțit de notă de fundamentare, aceasta nu argumentează suficient cele mai importante soluții normative: implicarea CE nr. 2 în evaluarea integrității financiare a judecătorilor instanțelor de fond, renunțarea la consolidarea mecanismelor ordinare ale CSM/CSEJ, efectele asupra sectorului public, impactul social, impactul asupra datelor cu caracter personal, costurile reale ale implementării și lecțiile rezultate din mecanismele anterioare de evaluare extraordinară.

În contextul celor menționate, nota de fundamentare trebuie completată substanțial cu: analiza alternativelor la implicarea CE nr. 2; evaluarea publică a mecanismelor anterioare de pre-vetting și vetting; analiza impactului asupra CSM, CSEJ, CE nr. 2, instanțelor și justițiabililor; analiza impactului asupra datelor cu caracter personal; bugetul complet al implementării; justificarea estimărilor privind numărul judecătorilor evaluați și posibilele demisii; precum și argumentarea caracterului necesar, proporțional și subsidiar al soluției propuse.

5. Oportunitatea proiectului

Scopul declarat al proiectului este consolidarea mecanismului de evaluare a performanțelor judecătorilor. Nota de fundamentare justifică intervenția prin necesitatea consolidării încrederii în sistemul judiciar, prin importanța instanțelor de fond pentru justițiabili și prin necesitatea aplicării aceluiași standarde de integritate în întreg sistemul judecătoresc.

În principiu, verificarea integrității judecătorilor și consolidarea încrederii în justiție reprezintă obiective legitime de interes public. Totuși, oportunitatea proiectului trebuie apreciată nu în raport cu obiectivul general al integrității, ci în raport cu soluția normativă concretă propusă de autor.

În acest sens, proiectul este problematic. Deși este prezentat ca o măsură de consolidare a evaluării ordinare a performanțelor judecătorilor, în realitate acesta introduce implicarea Comisiei de evaluare a judecătorilor în evaluarea criteriului integrității financiare pentru judecătorii care nu sunt subiecți ai Legii nr. 252/2023. Raportul Comisiei și materialele acumulate urmează a fi transmise Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor, iar legea ar urma să se aplice până la 31 decembrie 2027.

Prin urmare, proiectul nu reprezintă doar o intervenție tehnică de sprijinire a CSEJ, ci extinde funcțional mecanismul extraordinar de evaluare asupra judecătorilor instanțelor de fond. Această soluție poate transforma evaluarea performanțelor într-un mecanism indirect de vetting generalizat, fără ca autorul să demonstreze că mecanismele ordinare nu pot fi consolidate sau că recurgerea la Comisia de evaluare este o măsură de ultimă instanță.

Mai mult, logica reformei anterioare a fost ca mecanismele extraordinare să contribuie la constituirea unor organe de autoadministrare judecătorească integre și funcționale. După atingerea acestui obiectiv, soluția firească ar trebui să fie consolidarea CSM, CSEJ și a mecanismelor ordinare de evaluare, nu perpetuarea dependenței față de comisii extraordinare. Observația este susținută și de opiniile anterioare ale CAPC, în care s-a reținut că proiectele de vetting trebuie justificate riguros și nu pot substitui mecanismele ordinare fără o demonstrație clară a necesității.

În aceste condiții, proiectul este inoportun în forma propusă. Nu se contestă necesitatea verificării integrității financiare a judecătorilor, ci oportunitatea soluției alese: atribuirea unei componente esențiale a evaluării performanțelor unei comisii extraordinare, în locul consolidării instituțiilor permanente ale autoadministrării judecătorești.

Totodată, se reține că scopul real al proiectului pare a fi mai larg decât cel declarat. Scopul declarat este consolidarea mecanismului de evaluare a performanțelor judecătorilor. În esență însă, proiectul urmărește extinderea evaluării externe extraordinare asupra unei categorii largi de judecători care nu intră în sfera mecanismelor actuale de vetting.

Această constatare nu presupune afirmarea unui scop ilicit al autorului, ci constatarea metodologică a faptului că esența reglementărilor depășește scopul declarat. Proiectul este denumit ca o intervenție de „consolidare” a evaluării performanțelor, dar efectul său real este extinderea funcțională a mecanismului extraordinar de evaluare financiară asupra judecătorilor instanțelor de fond.

În contextul celor menționate, considerăm că autorul trebuie să reconsidere conceptul proiectului. Evaluarea integrității financiare ar trebui integrată în mecanismul ordinar de evaluare a performanțelor judecătorilor, sub responsabilitatea CSEJ/CSM. Dacă se menține implicarea Comisiei de evaluare, rolul acesteia trebuie limitat expres la suport tehnic/analitic, fără efect decisiv asupra calificativului final și fără transformarea procedurii ordinare de evaluare într-un mecanism indirect de full vetting.

6. Compatibilitatea cu cadrul legal

În cazul proiectului analizat, se constată că acesta conține prevederi incompatibile sau insuficient corelate cu cadrul normativ conex, în special cu Legea nr. 147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor și Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor.

Proiectul propune completarea Legii nr. 147/2023 cu art. 71, prin care criteriul integrității este divizat între două entități: Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor și Comisia

de evaluare a judecătorilor. CSEJ evaluează indicatorii de la art. 7 alin. (4) lit. a)-d), iar Comisia de evaluare a judecătorilor evaluează indicatorul de la lit. e), adică integritatea financiară.

Această soluție este problematică din perspectiva compatibilității cu logica Legii nr. 147/2023, care reglementează mecanismul ordinar de selecție și evaluare a performanțelor judecătorilor. Prin implicarea unei comisii extraordinare în evaluarea unui criteriu esențial al performanței, proiectul combină două mecanisme cu natură juridică diferită: evaluarea ordinară a performanțelor și evaluarea externă extraordinară a integrității.

Incompatibilitatea devine mai evidentă prin art. 71 alin. (3), potrivit căruia neacumularea ponderii de 40% pentru criteriul integrității constituie temei pentru atribuirea calificativului „eșuat”. Deși nota de fundamentare prezintă rolul Comisiei de evaluare ca fiind unul de suport pentru CSEJ, efectul juridic al raportului Comisiei poate deveni determinant pentru cariera judecătorului. Nota însăși recunoaște că noutatea proiectului constă în accentuarea rolului și impactului criteriului „integritatea”, iar CE nr. 2 ar urma să transmită CSEJ raportul privind integritatea financiară.

Totodată, art. 71 alin. (2) propus stabilește că indicatorul integrității financiare se evaluează conform art. 11 alin. (3)-(6) din Legea nr. 252/2023, „care se aplică în modul corespunzător și potrivit procedurii prevăzute de aceasta”. Această formulare nu asigură o corelare clară între regimul juridic al evaluării externe și regimul juridic al evaluării performanțelor. Nu este clar care norme procedurale din Legea nr. 252/2023 se aplică, care nu se aplică și cum se adaptează acestea la procedura din Legea nr. 147/2023.

Prin urmare, proiectul conține incompatibilități și necorelări normative care urmează a fi analizate în secțiunea „Evaluarea de fond a proiectului”.

7. Coruptibilitatea proiectului

În cazul proiectului analizat, se constată că acesta conține prevederi coruptibile. Constatarea nu vizează existența unor intenții de corupție, ci prezența unor deficiențe normative care pot genera o aplicare discreționară, neuniformă sau lipsită de garanții suficiente.

Detaliile privind aceste prevederi și recomandările de corectare sunt prezentate în secțiunea „Evaluarea de fond a proiectului”.

8. Vulnerabilitatea proiectului

Proiectul conține prevederi vulnerabile, întrucât unele soluții normative propuse pot afecta drepturi și garanții ale judecătorilor evaluați, în special prin efectele directe asupra carierei, reputației profesionale, stabilității mandatului și drepturilor procedurale.

În primul rând, proiectul prevede că neacumularea ponderii de 40% pentru criteriul integrității constituie temei pentru atribuirea calificativului „eșuat”. Această soluție poate afecta dreptul la muncă, reputația profesională și dreptul la apărare, mai ales în cazul în

care raportul Comisiei de evaluare este preluat de CSEJ fără o verificare independentă, contradictorie și motivată.

În al doilea rând, proiectul nu reglementează suficient garanțiile procedurale aplicabile judecătorului evaluat. Trimiterea la aplicarea art. 11 alin. (3)-(6) din Legea nr. 252/2023 „în modul corespunzător și potrivit procedurii prevăzute de aceasta” nu clarifică pe deplin dreptul de acces la materiale, dreptul de a prezenta explicații și probe, dreptul la audiere, dreptul de a solicita recuzarea persoanelor implicate în evaluare, dreptul de a contesta constatările și obligația de motivare a concluziilor.

În al treilea rând, evaluarea integrității financiare presupune colectarea, analiza și transmiterea unor informații patrimoniale și personale, inclusiv informații care pot viza membrii familiei sau terți. Proiectul nu stabilește suficient regimul juridic al acestor informații, persoanele care au acces la ele, garanțiile de confidențialitate, modul de păstrare, arhivare, radiere sau distrugere a materialelor și răspunderea pentru utilizarea necorespunzătoare a datelor. Această omisiune poate afecta dreptul la viață intimă, familială și privată.

De asemenea, proiectul exclude de la aplicarea noului mecanism judecătoriesc numiți în funcție după data de 21 septembrie 2023. Criteriul temporal poate fi acceptabil doar dacă este justificat prin rațiuni obiective și proporționale. În lipsa unei asemenea justificări, soluția poate genera tratament diferențiat nejustificat între judecători aflați în situații comparabile.

În plus, proiectul stabilește ordinea evaluării judecătorilor începând cu Judecătoria Chișinău, apoi Judecătoria Bălți, Judecătoria Cahul și alte judecătoriesc, fără a indica criteriile obiective care justifică această ordine. Lipsa criteriilor poate alimenta percepții de selectivitate sau presiune diferențiată asupra anumitor instanțe și judecători.

Prevederile vulnerabile sunt detaliate și analizate în secțiunea „Evaluarea de fond a proiectului”.

9. Transparența în elaborarea proiectului

În elaborarea proiectului nu au fost respectate suficient regulile menite să asigure transparența procesului decizional.

Pe pagina web a Ministerului Justiției este publicat doar anunțul privind inițierea modificării cadrului normativ în vederea consolidării mecanismului de evaluare a performanțelor judecătorilor, cu statut „Inițiat”, datat cu 14.05.2026. Anunțul indică intenția Ministerului de a iniția elaborarea proiectului și solicită prezentarea propunerilor la adresa electronică a ministerului, însă nu conține textul proiectului și nici nota de fundamentare. Registrul proiectelor de acte normative al Ministerului Justiției confirmă că, la nr. 1101, este publicat doar un anunț privind inițierea modificării cadrului normativ, cu statut „Inițiat”, nu un proiect remis spre coordonare sau consultare publică.

În aceste condiții, persoanele și organizațiile interesate nu au avut acces, prin pagina autorului, la textul proiectului și la nota de fundamentare. Aceasta a limitat posibilitatea

formulării unor propuneri informate și a redus caracterul efectiv al consultării publice. Un anunț general de inițiere nu poate substitui publicarea proiectului propriu-zis, mai ales atunci când soluțiile normative propuse au impact sistemic asupra statutului judecătorilor, funcționării instanțelor, rolului CSM/CSEJ și garanțiilor procedurale ale persoanelor evaluate.

Mai mult, potrivit informațiilor disponibile CAPC, proiectul și nota de fundamentare au ajuns în atenția organizației la 20.05.2026, printr-o comunicare transmisă de Consiliul Europei în contextul pregătirii unei opinii comune a Comisiei de la Veneția și a Direcției Generale Drepturile Omului și Statul de Drept. Pagina Comisiei de la Veneția conține documentul de referință CDL-REF(2026)017-e, intitulat „[Republic of Moldova - Draft law on amending certain normative acts \(strengthening the mechanism for evaluation judges' performances\) and explanatory note](#)”.

Această situație este problematică: proiectul și nota de fundamentare au fost accesibile prin intermediul Comisiei de la Veneția, dar nu au fost identificate ca publicate corespunzător pe pagina autorului național. Într-un proces legislativ cu asemenea impact, publicarea proiectului pe o platformă internațională nu poate înlocui obligația autorului de a asigura consultarea publică internă, completă, accesibilă și efectivă.

Deficiențele de transparență sunt cu atât mai serioase cu cât proiectul vizează extinderea funcțională a unui mecanism extraordinar de evaluare asupra judecătorilor instanțelor de fond. Un asemenea proiect reclamă consultări reale cu CSM, CSEJ, instanțele judecătorești, asociațiile profesionale ale judecătorilor, organizațiile societății civile, experții în domeniul justiției, precum și cu alte autorități relevante.

Modalitatea de promovare a proiectului creează aparența unei intenții de avansare rapidă a inițiativei, fără o consultare publică efectivă asupra textului concret. Această aparență afectează credibilitatea procesului decizional și poate amplifica neîncrederea față de soluțiile propuse.

Pornind de la cele menționate, Ministerul Justiției trebuie să publice pe pagina sa web textul proiectului, nota de fundamentare și toate materialele relevante, să stabilească un termen rezonabil pentru consultări publice și să asigure examinarea reală a propunerilor formulate de părțile interesate. Proiectul nu ar trebui promovat mai departe până la desfășurarea unei consultări publice efective asupra textului concret al inițiativei.

III. EVALUAREA DE FOND A PROIECTULUI

Referințe la textul prevederilor cu specificarea punctului	Obiecțiile și recomandările reținute	Elementele de coruptibilitate și vulnerabilitate identificate
Art. I, art. 71 alin. (1) propus: „Criteriul de integritate se evaluează după cum urmează: 1) Colegiul pentru	Obiecții: Norma împarte evaluarea criteriului integrității între două entități diferite: Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor, ca organ al	<ul style="list-style-type: none"> • Atribuțiile paralele; • Atribuțiile excesive sau contrare

<p>selecția și evaluarea judecătorilor evaluează indicatorii stabiliți la art. 7 alin. (4) lit. a)-d); 2) Comisia de evaluare a judecătorilor evaluează indicatorul stabilit la art. 7 alin. (4) lit. e).”</p>	<p>mecanismului ordinar de evaluare a performanțelor, și Comisia de evaluare a judecătorilor, ca structură extraordinară de evaluare externă. Această soluție afectează coerența procedurii de evaluare și creează incertitudine privind raportul juridic dintre cele două entități. Proiectul nu stabilește dacă raportul Comisiei are caracter consultativ sau obligatoriu pentru Colegiu, dacă Colegiul poate verifica independent constatările Comisiei, dacă poate înlătura concluziile acesteia și cine poartă responsabilitatea finală pentru aprecierea criteriului integrității. Deși nota de fundamentare prezintă intervenția ca o măsură de eficientizare și de evitare a suprapunerilor, norma propusă poate produce, dimpotrivă, paralelisme instituționale între mecanismul ordinar de evaluare și mecanismul extraordinar de evaluare externă. Evaluarea performanțelor judecătorilor trebuie să rămână, în principiu, în competența organelor permanente ale autoadministrării judecătorești. Implicarea unei comisii extraordinare poate fi admisă doar în mod limitat, justificat și subsidiar, fără substituirea atribuțiilor Colegiului.</p> <p>Recomandări: Norma trebuie revizuită astfel încât Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor să rămână autoritatea competentă pentru evaluarea integrală a criteriului integrității. Eventuala implicare a Comisiei de evaluare a judecătorilor poate fi prevăzută doar ca suport tehnic/analitic, transparent și verificabil, fără caracter decisiv asupra calificativului final. Legea trebuie să prevadă expres că raportul Comisiei are caracter consultativ, iar Colegiul examinează independent constatările,</p>	<p>statutului entității publice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Conflictul normelor de drept; • Lacunele de drept; • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative.
--	---	---

	probele și explicațiile judecătorului evaluat.	
<p>Art. I, art. 71 alin. (2) propus: „Indicatorul stabilit la art. 7 alin. (4) lit. e) se evaluează conform art. 11 alin. (3)-(6) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative, care se aplică în modul corespunzător și potrivit procedurii prevăzute de aceasta.”</p>	<p>Obiecții: Norma face o trimitere generală la art. 11 alin. (3)-(6) din Legea nr. 252/2023 și prevede aplicarea acestora „în modul corespunzător și potrivit procedurii prevăzute de aceasta”. Formularea este vagă și nu permite determinarea clară a procedurii aplicabile evaluării integrității financiare în cadrul evaluării performanțelor judecătorilor. Nu este clar care elemente ale procedurii de evaluare externă se aplică, care nu se aplică și cum sunt acestea adaptate la procedura ordinară de evaluare a performanțelor. Rămân neclare, în special, standardul de probă, sarcina explicației, termenele procedurale, accesul judecătorului la materiale, dreptul de a prezenta explicații și probe, audierea, recuzarea persoanelor implicate, motivarea raportului, contestarea constatărilor Comisiei și regulile privind protecția datelor cu caracter personal. Această incertitudine este problematică, deoarece norma poate produce efecte directe asupra carierei judecătorului, inclusiv prin atribuirea calificativului „eșuat”. Normele care pot afecta statutul profesional al judecătorului trebuie să fie clare, previzibile și să ofere garanții procedurale efective. Formula „în modul corespunzător” poate genera aplicare neunitară și interpretări diferite de la caz la caz.</p> <p>Recomandări: Trimiterea generală trebuie înlocuită cu o reglementare expresă și completă a procedurii aplicabile. Alternativ, proiectul trebuie să indice exhaustiv normele din Legea nr. 252/2023 care se aplică, să stabilească modul concret de adaptare a acestora la evaluarea performanțelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Normele de trimitere; • Normele de blanchetă; • Lacunele de drept; • Formularea ambiguă care admite interpretări abuzive; • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative; • Lipsa/insuficiența mecanismelor de contestare a deciziilor și acțiunilor autorităților publice; • Omisiune / ignorare a drepturilor / libertăților.

	<p>judcătorilor și să prevadă garanții procedurale clare privind accesul la materiale, dreptul la explicații și probe, audierea, recuzarea, motivarea, contestarea constatărilor și protecția datelor personale.</p>	
<p>Art. I, art. 71 alin. (3) propus: „Neacumularea ponderii de 40% pentru criteriul integrității constituie temei pentru atribuirea calificativului «eșuat».”</p>	<p>Obiecții: Norma creează riscul atribuirii calificativului „eșuat” ca efect automat al neacumulării ponderii minime pentru criteriul integrității. Proiectul nu clarifică dacă Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor verifică independent constatările Comisiei de evaluare, dacă poate înlătura concluziile acesteia și dacă raportul Comisiei are caracter consultativ sau determinant. În practică, raportul Comisiei poate deveni decisiv pentru cariera judecătorului, deși implicarea Comisiei este prezentată ca o soluție de suport pentru CSEJ. Această problemă este accentuată chiar de logica notei de fundamentare, care justifică implicarea Comisiei prin lipsa specialiștilor financiari în cadrul CSM/CSEJ. Dacă CSEJ nu dispune de capacitatea tehnică necesară pentru evaluarea integrității financiare, devine neclar cum ar putea acesta verifica efectiv, critic și independent raportul Comisiei de evaluare. În aceste condiții, caracterul pretins consultativ al raportului riscă să fie pur formal, iar CSEJ să fie determinat, în fapt, să preia constatările Comisiei fără o examinare reală a fondului. Astfel, Comisia de evaluare ar putea substitui de facto competența CSEJ în partea ce ține de integritatea financiară, deși calificativul final rămâne formal în atribuția Colegiului. În plus, norma nu diferențiază între omisiuni minore, erori explicabile, lipsa unor documente vechi, neconcordanțe formale și încălcări grave ale integrității financiare. În lipsa unui test de gravitate și</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atribuțiile paralele; • Atribuțiile excesive sau contrare statutului entității publice; • Formularea ambiguă care admite interpretări abuzive; • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative; • Lipsa/insuficiența mecanismelor de control și supraveghere; • Lipsa/insuficiența mecanismelor de contestare a deciziilor și acțiunilor autorităților publice; • Prevederi care încalcă drepturile / libertățile; Omisiune / ignorare a drepturilor / libertăților.

	<p>proporționalitate, evaluarea integrității riscă să funcționeze mecanic, iar consecințele asupra carierei judecătorului pot deveni disproportionale în raport cu faptele constatate.</p> <p>Recomandări: Norma trebuie completată cu prevederea expresă că raportul Comisiei de evaluare are caracter consultativ, iar Colegiul examinează independent constatările, probele și explicațiile judecătorului evaluat. Pentru ca această verificare să nu fie formală, proiectul trebuie să prevadă consolidarea capacității CSEJ/CSM de analiză financiară sau instituirea unui mecanism independent de verificare tehnică a raportului Comisiei, sub controlul CSEJ. Calificativul „eșuat” nu trebuie să rezulte automat din raportul Comisiei sau dintr-un calcul formal al ponderii, ci dintr-o evaluare motivată, completă și contradictorie. Se recomandă introducerea unui test de gravitate și proporționalitate, precum și a posibilității de explicare sau remediere a omisiunilor minore, erorilor justificabile și neconcordanțelor formale.</p>	
<p>Art. I, art. 71 alin. (4) propus: „Prezentul articol nu se aplică judecătorilor numiți în funcție după data de 21 septembrie 2023.”</p>	<p>Obiecții: Norma introduce un tratament diferențiat între judecători, în funcție de data numirii în funcție. Criteriul temporal poate fi admis doar dacă este justificat prin rațiuni obiective, rezonabile și proporționale. Proiectul nu explică suficient de ce anume data de 21 septembrie 2023 justifică excluderea totală a judecătorilor numiți ulterior de la aplicarea noului mecanism. Simpla reducere a volumului de lucru al Comisiei sau presupunerea că judecătorii numiți după această dată au fost verificați suficient nu constituie, în sine, o justificare completă pentru</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prevederi discriminatorii; • Formularea ambiguă care admite interpretări abuzive; • Omisiune / ignorare a drepturilor / libertăților; • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative.

	<p>tratamentul diferențiat. În lipsa unei fundamentări clare, norma poate crea percepția unei aplicări selective a regimului de evaluare. În plus, dacă scopul declarat al proiectului este aplicarea coerentă și uniformă a standardelor de integritate la nivelul întregului sistem judiciar, excluderea unei categorii de judecători trebuie explicată riguros.</p> <p>Recomandări: Autorul trebuie să justifice expres și obiectiv excluderea judecătorilor numiți după data de 21 septembrie 2023 sau să revizuiască norma pentru a evita tratamente diferențiate nejustificate. Alternativ, proiectul trebuie să prevadă un mecanism echivalent de verificare a integrității financiare pentru această categorie, cu termene, condiții și garanții clare.</p>	
<p>Art. II pct. 1: „La articolul 3 alineatul (2), litera d) se abrogă.”</p>	<p>Obiecții: Prin abrogarea lit. d) din art. 3 alin. (2) al Legii nr. 252/2023, proiectul elimină excepția care limita sfera de intervenție a Comisiei de evaluare a judecătorilor. Această modificare este una esențială, deoarece creează premisa juridică pentru implicarea CE nr. 2 în evaluarea integrității financiare a judecătorilor care nu sunt subiecți ai evaluării externe potrivit Legii nr. 252/2023. Problema constă în faptul că extinderea sferei de intervenție a Comisiei se realizează indirect, prin abrogarea unei excepții, și nu printr-o reglementare clară, completă și autonomă a noului mecanism. O asemenea tehnică normativă poate camufla amploarea reală a intervenției legislative: proiectul este prezentat ca o consolidare a evaluării performanțelor, dar modificarea Legii nr. 252/2023 permite, în fapt, utilizarea unei comisii extraordinare pentru evaluarea unei categorii largi de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Conflictul normelor de drept; • Lacunele de drept; • Formularea ambiguă care admite interpretări abuzive; • Atribuțiile excesive sau contrare statutului entității publice; • Atribuțiile paralele; • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative.

	<p>judcători care nu intra anterior în mecanismul de evaluare externă. În lipsa unei reglementări exprese a limitelor acestei extinderi, există riscul ca CE nr. 2 să preia de facto o parte esențială din competența CSEJ în materia evaluării integrității financiare, deși CSEJ rămâne formal autoritatea care atribuie calificativul final. Dacă intenția autorului este extinderea competenței CE nr. 2 asupra judecătorilor neevaluați anterior prin mecanismele de vetting, această opțiune trebuie reglementată direct, transparent și cu garanții complete, nu printr-o abrogare aparent tehnică.</p> <p>Recomandări: Norma trebuie revizuită astfel încât efectele abrogării să fie expres delimitate. Proiectul trebuie să indice clar categoriile de subiecți vizați, limitele competenței CE nr. 2, raportul dintre evaluarea externă și evaluarea performanțelor, caracterul juridic al raportului Comisiei și garanțiile procedurale aplicabile judecătorului evaluat. Dacă se menține implicarea CE nr. 2, aceasta trebuie reglementată ca suport tehnic/analitic limitat, fără substituirea competenței CSEJ.</p>	
<p>Art. II pct. 2, art. 22 alin. (3¹) propus: „Până la data de 31 decembrie 2027, Comisia de evaluare a judecătorilor va evalua, potrivit art. 71 din Legea nr. 147/2023 privind selecția și evaluarea performanțelor judecătorilor, criteriul financiar în privința judecătorilor, care nu subiecți ai prezentei legi.”</p>	<p>Obiecții: Norma extinde funcțional competența Comisiei de evaluare a judecătorilor asupra unei categorii care nu era vizată de mecanismul inițial de evaluare externă. Această extindere este realizată printr-o normă tranzitorie introdusă în Legea nr. 252/2023, deși efectele sale se produc asupra mecanismului ordinar de evaluare a performanțelor reglementat de Legea nr. 147/2023. Astfel, proiectul permite utilizarea unei comisii extraordinare pentru evaluarea integrității financiare a judecătorilor care nu sunt subiecți ai Legii nr. 252/2023, fără instituirea unui regim procedural complet și autonom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formularea ambiguă care admite interpretări abuzive; • Utilizarea neuniformă a termenilor; • Lacunele de drept; • Atribuțiile excesive sau contrare statutului entității publice; • Atribuțiile paralele; • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative.

	<p>Textul este, în plus, formulat defectuos: „judecătorilor, care nu subiecți ai prezentei legi”. Această formulare nu permite identificarea clară a subiecților vizați. Nu este clar dacă se au în vedere judecătorii care nu sunt subiecți ai Legii nr. 252/2023, judecătorii care nu au fost evaluați anterior prin mecanismele de pre-vetting/vetting sau o altă categorie. Extinderea competenței CE nr. 2 asupra unei categorii largi de judecători trebuie reglementată direct, clar și previzibil. Nu este admisibilă extinderea indirectă a unui mecanism extraordinar fără justificarea necesității, proporționalității și subsidiarității și fără garanții procedurale complete.</p> <p>Recomandări: Textul trebuie reformulat pentru a identifica expres și exhaustiv categoria judecătorilor vizați. De exemplu: „în privința judecătorilor care nu sunt subiecți ai evaluării externe potrivit prezentei legi”. Totodată, proiectul trebuie să delimiteze clar rolul Comisiei de evaluare, efectele raportului acesteia, raportul dintre Legea nr. 252/2023 și Legea nr. 147/2023 și garanțiile procedurale aplicabile. Dacă se menține implicarea Comisiei, rolul acesteia trebuie limitat la suport tehnic/analitic, fără substituirea competenței CSEJ. Alternativ, dacă se urmărește instituirea unui mecanism distinct de evaluare externă a judecătorilor instanțelor de fond, acesta trebuie reglementat prin norme clare, complete și autonome, cu justificare de necesitate, proporționalitate și subsidiaritate.</p>	
<p>Art. II pct. 2, art. 22 alin. (3¹) propus: „Raportul Comisiei privind integritatea financiară și materialele acumulate în procesul de</p>	<p>Obiecții: Norma reglementează doar transmiterea raportului Comisiei și a materialelor acumulate către Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor, fără a stabili efectele</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative; • Lipsa/insuficiența mecanismelor de

<p>evaluare a criteriului integrității financiare se expediază Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor în termen de 3 zile.”</p>	<p>juridice ale acestei transmiteri în procedura de evaluare a performanțelor. Nu este clar dacă raportul are caracter consultativ sau obligatoriu, dacă materialele se transmit integral sau selectiv, dacă CSEJ verifică independent materialele transmise ori doar valorifică concluziile Comisiei și dacă judecătorul evaluat are acces la raport și la materialele relevante înainte ca acestea să fie utilizate pentru stabilirea calificativului. Proiectul nu prevede expres că judecătorul evaluat poate contesta, formula obiecții asupra raportului Comisiei, poate prezenta probe suplimentare și poate fi audiat de CSEJ înainte de adoptarea calificativului final. Această omisiune este importantă, deoarece raportul Comisiei privind integritatea financiară poate influența decisiv calificativul final, inclusiv atribuirea calificativului „eșuat”. În lipsa unor garanții exprese în etapa de valorificare a raportului de către CSEJ, există riscul ca procedura contradictorie să fie consumată doar în fața Comisiei, iar Colegiul să preia concluziile acesteia fără o examinare reală și independentă. Totodată, lipsa unei căi efective de contestare afectează dreptul la apărare și dreptul la o procedură echitabilă. De asemenea, norma nu clarifică regimul materialelor după transmiterea lor către CSEJ: cine are acces la dosar în cadrul Colegiului, cum este asigurată confidențialitatea datelor, dacă pot fi utilizate materiale care nu au fost comunicate judecătorului și cum sunt păstrate materialele în dosarul de evaluare.</p> <p>Recomandări: Norma trebuie completată cu prevederi clare privind caracterul juridic al raportului Comisiei,</p>	<p>contestare a deciziilor și acțiunilor autorităților publice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/insuficiența mecanismelor de control și supraveghere; • Formularea ambiguă care admite interpretări abuzive; • Prevederi care încalcă drepturile / libertățile; • Omisiune / ignorare a drepturilor / libertăților.
--	---	--

	<p>volumul materialelor transmise, obligația CSEJ de a verifica independent concluziile și probele, dreptul judecătorului de a primi raportul și materialele relevante, dreptul de a-l contesta, dreptul de a formula obiecții scrise, dreptul de a prezenta probe suplimentare și dreptul de a fi audiat de CSEJ înainte de stabilirea calificativului. De asemenea, trebuie reglementat expres regimul materialelor după transmiterea lor către CSEJ, inclusiv accesul la dosar, confidențialitatea și interdicția utilizării materialelor care nu au fost comunicate judecătorului evaluat.</p>	
<p>Art. III alin. (1): „Prezenta lege intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se aplică până la data de 31 decembrie 2027.”</p>	<p>Obiecții : Deși norma conferă proiectului un caracter temporar, termenul de aplicare nu este suficient corelat cu volumul real al evaluărilor, capacitatea Comisiei de evaluare, capacitatea CSEJ și garanțiile procedurale necesare. Proiectul nu demonstrează că, până la 31 decembrie 2027, Comisia și CSEJ vor putea asigura evaluarea completă, individualizată, motivată și uniformă a tuturor judecătorilor vizați. În lipsa unei asemenea fundamentări, există riscul ca presiunea termenului să ducă la evaluări accelerate, formale sau neuniforme. Totodată, proiectul nu explică ce se va întâmpla după expirarea termenului de aplicare și cum va fi transferată capacitatea de evaluare a integrității financiare către CSEJ/CSM. Dacă intervenția este temporară, aceasta trebuie să includă un mecanism de ieșire și un plan de consolidare instituțională a organelor permanente ale autoadministrării judecătorești. În caz contrar, proiectul doar amână soluționarea problemei invocate de autor – lipsa capacității CSEJ de a evalua integritatea financiară – fără a o remedia structural.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Normele irealizabile; • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative; • Lipsa/insuficiența mecanismelor de control și supraveghere; • Costurile exagerate în raport cu beneficiul public; • Lacunele de drept.

	<p>Recomandări: Autorul trebuie să fundamenteze termenul de aplicare prin date verificabile privind numărul judecătorilor vizați, capacitatea instituțională a Comisiei și a CSEJ, durata medie estimată a evaluării, resursele umane și financiare disponibile, precum și garanțiile de calitate și uniformitate a evaluării. Proiectul trebuie completat cu un plan de tranziție și consolidare instituțională a CSEJ/CSM, cu termene, responsabilități și resurse clare, astfel încât după expirarea perioadei temporare evaluarea integrității financiare să poată fi realizată de instituțiile permanente competente.</p>	
<p>Art. III alin. (3): „Evaluarea performanțelor judecătorilor se va efectua în următoarea ordine: 1) din cadrul Judecătoriai Chișinău; 2) din cadrul Judecătoriai Bălți; 3) din cadrul Judecătoriai Cahul; 4) din cadrul altor judecătoriai.”</p>	<p>Obiecții: Proiectul stabilește o ordine fixă de evaluare a judecătorilor în funcție de instanța în care activează, fără a indica criteriile obiective care justifică această priorizare. Nu este clar dacă ordinea se bazează pe volumul de activitate al instanțelor, numărul judecătorilor, riscuri instituționale, funcții de conducere, vechime, impact asupra justițiabililor, necesități administrative sau alte criterii verificabile. Lipsa unei justificări clare poate crea percepții de selectivitate sau presiune instituțională asupra anumitor instanțe și judecători. Această problemă este cu atât mai relevantă cu cât evaluarea poate produce consecințe importante asupra carierei judecătorului, inclusiv atribuirea calificativului „eșuat”. Ordinea evaluării trebuie să fie neutră, previzibilă și justificată obiectiv, pentru a evita tratamente diferențiate nejustificate și suspiciuni de aplicare selectivă a mecanismului.</p> <p>Recomandări: Ordinea evaluării trebuie fundamentată în nota de fundamentare și completată în lege cu criterii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative; • Atribuțiile care admit derogări și interpretări abuzive; • Formularea ambiguă care admite interpretări abuzive; • Prevederi discriminatorii; • Lipsa / insuficiența transparenței entităților publice.

	<p>obiective, transparente și verificabile de prioritizare. Printre criteriile posibile pot fi avute în vedere volumul de activitate al instanței, numărul de judecători, funcțiile de conducere, vechimea în funcție, riscurile instituționale sau tragerea la sorti. Dacă se menține ordinea propusă, autorul trebuie să explice expres de ce Judecătoria Chișinău, Judecătoria Bălți și Judecătoria Cahul sunt prioritizate în această succesiune.</p>	
<p>Omisiune normativă / Proiectul, în ansamblu: proiectul nu conține prevederi suficiente privind Secretariatul Comisiei de evaluare și persoanele care colectează, sistematizează și analizează informațiile financiare.</p>	<p>Obiecții: Proiectul nu reglementează suficient transparența, statutul și responsabilitatea persoanelor care, în fapt, colectează, sistematizează și analizează informațiile financiare utilizate în procesul de evaluare. Deși decizia formală aparține Comisiei de evaluare și, ulterior, CSEJ, personalul de suport poate avea un rol important în selectarea informațiilor, structurarea dosarului, formularea constatrilor preliminare și pregătirea materialelor care stau la baza raportului Comisiei. Într-un proces cu impact major asupra carierei judecătorului, imparțialitatea trebuie garantată nu doar la nivelul membrilor Comisiei, ci și la nivelul persoanelor care participă la analiza dosarului. Proiectul nu prevede obligația comunicării către judecător a persoanelor implicate în examinarea dosarului său, nu reglementează suficient incompatibilitățile, obligațiile de abținere, obligațiile de confidențialitate, răspunderea pentru încălcări și dreptul judecătorului de a solicita recuzarea persoanelor implicate în colectarea și analiza informațiilor. În lipsa acestor garanții, subiectul evaluării nu poate verifica eventuale conflicte de interese, iar procesul poate fi perceput ca opac și insuficient controlabil.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lipsa / insuficiența transparenței entităților publice; • Lipsa / insuficiența accesului la informația de interes public; • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative; • Lipsa/insuficiența mecanismelor de control și supraveghere; • Lipsa responsabilității clare pentru încălcare; • Omisiune / ignorare a drepturilor / libertăților.

	Recomandări: Proiectul trebuie completat cu norme privind statutul personalului de suport al Comisiei, publicitatea funcțiilor relevante, obligația de comunicare către judecător a persoanelor implicate în examinarea dosarului său, incompatibilitățile, obligațiile de abținere, obligația de confidențialitate, răspunderea pentru încălcări și dreptul judecătorului de a solicita recuzarea persoanelor implicate în colectarea, sistematizarea și analiza informațiilor financiare.	
--	---	--

IV. CONCLUZII

În urma expertizei se constată că proiectul urmărește un obiectiv legitim: consolidarea evaluării performanțelor judecătorilor și aplicarea unor standarde de integritate financiară în sistemul judecătoresc. Totuși, soluția normativă propusă nu este suficient justificată și nu răspunde convingător problemei invocate de autor.

Proiectul pornește de la premisa că organele ordinare de evaluare nu dispun de capacitate suficientă pentru analiza integrității financiare. În loc să propună consolidarea Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor și a Consiliului Superior al Magistraturii, proiectul transferă o parte esențială a evaluării către Comisia de evaluare a judecătorilor, adică spre un mecanism extraordinar. Această soluție slăbește logica mecanismului ordinar de evaluare și poate transforma evaluarea performanțelor într-un instrument indirect de evaluare externă generalizată.

Nota de fundamentare este insuficientă. Autorul nu demonstrează că mecanismele ordinare nu pot fi consolidate prin soluții instituționale durabile, precum angajarea sau contractarea experților financiari, crearea unei unități analitice permanente, cooperarea formalizată cu alte autorități publice ori acordarea de suport tehnic sub controlul organelor de autoadministrare judecătorească. De asemenea, proiectul nu este precedat de o evaluare publică și detaliată a experiențelor anterioare de pre-vetting și vetting, deși acestea sunt relevante pentru orice extindere sau reutilizare a unor mecanisme extraordinare. Lipsesc date suficiente privind durata procedurilor, costurile reale, contestațiile, soluțiile instanțelor, dificultățile de aplicare, impactul asupra sistemului judecătoresc și lecțiile rezultate din aceste procese.

Soluția propusă este inoportună în forma actuală. După finalizarea etapelor anterioare de reformă și constituirea organelor de autoadministrare judecătorească, direcția firească ar trebui să fie consolidarea mecanismelor ordinare, nu menținerea dependenței de comisii extraordinare. Dacă autorul consideră totuși necesară instituirea unei noi forme de

evaluare externă, aceasta nu poate fi introdusă indirect, prin modificări punctuale ale mecanismului de evaluare a performanțelor. Un asemenea mecanism ar trebui reglementat distinct, complet și numai după justificarea necesității, proporționalității și subsidiarității sale.

În evaluarea de fond au fost identificate elemente de coruptibilitate și vulnerabilitate care afectează claritatea, previzibilitatea și garanțiile procedurale ale mecanismului propus. Cele mai importante probleme țin de suprapunerea atribuțiilor între Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor și Comisia de evaluare a judecătorilor, utilizarea unor trimiteri normative insuficient determinate, reglementarea incompletă a procedurii, riscul preluării formale a constatărilor Comisiei și lipsa unor garanții suficiente împotriva aplicării neuniforme sau disproporționate a mecanismului.

O problemă centrală ține de efectul raportului Comisiei asupra calificativului final al judecătorului. Formal, calificativul este atribuit în cadrul mecanismului ordinar de evaluare, de către Colegiul pentru selecția și evaluarea judecătorilor. În practică însă, raportul Comisiei poate deveni decisiv, deoarece autorul însuși justifică proiectul prin lipsa capacității tehnice a organelor ordinare de a evalua integritatea financiară. În aceste condiții, există riscul ca rolul Colegiului să devină unul formal, iar concluziile Comisiei să determine, în fapt, rezultatul evaluării.

Procesul de promovare a proiectului ridică, de asemenea, probleme serioase de transparență decizională. Textul proiectului și nota de fundamentare nu au fost puse efectiv la dispoziția publicului de către autorul național pentru consultare, deși proiectul a fost deja transmis spre examinare Comisiei de la Veneția. Această modalitate de promovare este inadecvată pentru un proiect cu impact major asupra carierei judecătorilor, funcționării instanțelor și încrederii publice în justiție.

În redacția actuală, proiectul nu este recomandabil pentru promovare. Acesta trebuie revizuit conceptual, pornind de la soluția principală care rezultă din expertiză: evaluarea integrității financiare trebuie integrată în mecanismul ordinar de evaluare, sub responsabilitatea reală a Colegiului pentru selecția și evaluarea judecătorilor și a Consiliului Superior al Magistraturii. Eventualul suport al Comisiei de evaluare a judecătorilor poate fi admis doar ca suport tehnic, limitat, consultativ și verificabil, fără substituirea competențelor organelor permanente.

Revizuirea proiectului trebuie să asigure, în esență, trei lucruri: consolidarea capacității instituțiilor ordinare de evaluare, reglementarea clară a rolului oricărei structuri de suport și garantarea unei proceduri efective, contradictorii și proporționale pentru judecătorul evaluat. În lipsa acestor condiții, proiectul riscă să creeze un mecanism paralel, insuficient previzibil și disproporționat, cu impact negativ asupra independenței justiției, stabilității sistemului judecătoresc și încrederii publice în procesul de evaluare.